

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

Titulus III. Detractio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

Vinum non habent. Jo. 2. 3. illico apud nuptias vinum deficit. 1. Cor. 7. 28. & si nupseris virgo, non peccavit, tribulationem tamen carnis habebunt hujusmodi. Escob. 1. 1. mir. Chr. l. 11.

Ex Patribus, & aliis.

Hæc voluntas vaga, incerta, instabilis, impetiva; infirma ad efficiendum, facilis ad audendum; inſcupiditatibus cœca, in honoribus tumida, curis anxia, ſuſpicionibus inquieta; gloriæ, quàm virtutum, avidior; famæ, quàm conſcientiæ, diligenter; & per omnem ſui experientiam, inferior fruendo his, quæ concupiverit, quàm carendo: nihil in ſuis habet viribus, niſi periculi facilitatem. Sancti. Ambroſius l. 1. de voc. Gent. c. 2.

Nunquam in carnalibus affectionibus ita quieſcit animus, ut cruciari careat; dum neceſſitates ſuas aut bonas amat, cum amittendi metu; aut malas odit, cum amittendi voto: in

utroque miſerij ſuſtinendis ſemper obnoxius. S. Paulinus ep. 39.

Ille demum verè divinus eſt Philoſophus, qui omni tempore pravis ſuis concupiſcentiis reſiſtit. S. Ephrem. ſerm. ad pietatem.

Impetus cupiditatum ab abjectiſſimis cogitationibus incipiunt, & formicarum more, ſenſim repunt. Paulatim autem in eam creſcunt magnitudinem; ut cuilibet non minùs, quàm leones, terrorem, ac periculum afferant. S. Nilus in aſcet.

Sicut ex magno incendio niger exhalatur fumus, quò oculi caligant, nec munus ſuum ritè poſſunt exercere; ſic ex cupiditatis incendio adeò obcœcatur ratio, ut pericula non advertat. Naxera in Joſ. 16. §. 3.

Vide plura tit. Paſſiones.

Deſperatio. Vide tit. Spes.

TITULUS III. DETRACTIO.

§. I.

Symbola, & ſimilitudines.

Ex Veteri.

Invenerunt campum in terra Sennaar. Gen. 11. 2. quod ex Hebræo, ſignificat, *excuffio dentium*: quia dentati, id eſt, ſuperbi homines ædificantes Babel, ibi ſuis dentibus, id eſt, ſua lingua, privati ſunt, inquit Rupertus. Et S. Greg. in Pl. 4. poenit: in Sennaar habitant dentati, qui detractioſum morſibus proximos laniant. Horum dentes excutit Deus; cum illorum facta, ſimul & verba confundit.

Iuſer immunda reputabilis -- & ſus. Levit. 11. 4. 5. Sus ſignificat illum, qui gaudet eſſe in luto, ut eſt Detraçtor; qui ſemper in luto, id eſt, in vitijs aliorum, immoratur. Hugo Card. hic.

Diſcurrens lepra in cute. Levit. 13. 12. eſt infamia falſa criminum; qualibus Chriſtus, & ſancti, aſperſi, ideoque afflicti ſunt. Hæc diſcurrit, quia nuſquam locum invenit, ubi verè ſtabiliatur. In candorem vertitur, id eſt, in laudem cognitâ rei veritate; ideoque lepra muſſiſſima cenſetur. Quippe per eam homo potiùs in patientia, meritis, & gloria creſcit; cum, ſine criminis perpetratoſe, criminis laborat ſuſpicioſe. Hinc dicitur de Chriſto. Il. 53. 4. *putavimus eum quaſi leproſum.* Cornel. hic.

Lepra Mariæ ſororis Moyſis infecti rebelles, murmuratoſes, detractores. Num. 12. 10.

Vas, quod non habuerit operculum, -- immundum erit. Num. 19. 15. Item aliquando comparantur ſcabronibus: quia deſerunt flores, & ſuper ſtercora reſident; id eſt, virtutes aliorum, & opera bona tacent; peccata lo-

quantur, & ruminant. Comparantur etiam ſepulchro Pfalm. 5. 12. *ſepulchrum patens eſt guttur eorum*: quia verba foetida proferunt, & denudant peccata aliorum. Hugo Card. in Pl. 5.

Detractores ſunt dentes igniti. Num. 21. 6. quorum morſibus multi de filijs Iſrael perierunt. Sed ſanatur plaga hujusmodi, ad reſpectum ſerpentis ænei; per quem Dominus in cruce ſignificatur: quem qui verè aſpiceret, quot, & quanta, propter nos opprobria, & contumelias ſuſtinuit, non curaret linguas detrahentium, dicens cum Apoſtolo 1. Corinth. 4. 3. *mihi pro minimo eſt.* Hugo Cardin. in Ecclæ. cap. 10.

A flagello lingue abſconderis. Job 5. 21. Dicitur flagellum lingue Detraçtio graviter infamantis. S. Thomas hic.

Dentes peccatorum contriviſſi. Pl. 3. 8. id eſt, detrahentium verba mordentia: dentes enim dicti ſunt à demendo. Et ideo lingue detrahentium dentes vocantur; quia, ſicut illi abitum partes demunt; ita & iſti opinioniones hominum detractioſe corroduſt. Caſſiod. hic.

Circumdederunt me canes multi. Pfalm. 21. 17. id eſt, Judæi, per detractioſem oblatrantes, atque mordentes. Et poſſunt propriè Detractores rabidis canibus comparari. Ait enim Plinius l. 3. quòd canis rabidus ut plurimum habet ſub lingua vermiculum quendam, qui linguam ejus pungit; & pungendo choleram magnam in cerebro ejus accendit; propter quod in furiam eum convertit. Sic etiam accidit homini Detraçtori; qui vermiculum, vel odij, vel invidiæ, aut rancoris, ſub lingua, id eſt, in corde, habet. S. Bernardinus t. 2. l. 29.

Si ambulavero in medio umbrae mortis. Pf. 22. 4. Nota quod inter omnes peccatores, proprie Detractores dicuntur umbrae mortis; quia similes sunt morti: mors enim nulli parcat; sed omnes aequaliter ferit: sic Detractores omnibus detrahunt. Hugo Card. hic.

De viris sanguinum salva me. Pf. 58. 3. Viri sanguinum sunt Detractores: quia alienum sanguinem, & carnes crudas, comedunt. Id. hic.

Musca morientes perdunt suavitatem unguentii. Ecclae 10. 1. Hebr. *musca mortis ferere faciunt oleum pigmentarii.* Muscis, imò omnibus insectis, oleum est lethale, teste Plinio l. 11, c. 19. & Galen. l. 2. de simpl. facult. c. 20. Cajet. sic exponit: sicut musca unguentum foedit, sic insipiens, puta Detractor, & calumniator, foedit nomen, & famam sapientis. Sicut enim muscae impurae impuris cadaveribus insident, sic Detractor non nisi alienis occupatur. Corn. hic. Vilis res est musca moriens, sed exterminat oleum suavitatis. Tenerum membrum lingua; attamen vix teneri potest: substantia quidem infirmum, atque exiguum; sed usu magnum, & validum invenitur: modicum membrum est; sed, nisi caveas, magnum mallum. S. Bern. de triplici custodia. Musca in pomo, non sanum, sed putrefactum mordet; sic Detractor licet in proximo multas virtutes videat: si tamen minimum in eo defectum advertit, illum rostro suo compungit. Diez D. 2. Quadr.

Si mordeat serpens in occulto silentio; nihil eo minus habet, qui occulte detrahit. Ecclae 10. 11. S. Hier. Serpens, & Detractor, aequales sunt: quomodo enim ille, mordens occulte, venenum inferit; sic ille clam detrahens, virus pectoris sui infundit in fratrem; & nihil habet à serpente amplius. Detractor ergo est serpens I. quia sicut serpens abscondite venena infundit; & cum advertis, invenis te ab illo percussum, & veneni pestiferi violentiam laviatum; sic Detractorem admittens, & fratris peccata, aut defectus, audiens; subito amorem, quem erga illum habebas, aut vulneratum, aut penitus exhaustum, invenies. II. Morsus serpentis non unam, sed multas plagas, morsu suo infligit homini: quia venenum ejus per omnia membra serpit, eaque inficit, & cruciat: & Detractor suam maledicentiam fratrem laedit, pacem turbat, charitatem dissipat, audientes scandalizat. III. Serpentis lingua est trifurca, ait Plin. l. 11. c. 37. unde mordendo tria vulnera infligit: sicut & lingua Detractoris, detrahentis conscientiam peccato lethali vulnerat; famam proximi fauciat; & audientium aures, mentemque malevolentiam suam inficit. IV. Aspidis morsus est lenis, ut vix sentiat, velut punctum actus, sine tumore; virus tamen ejus illico ad sanguinem, & viscera, illico pervadit. Unde Cleopatra aspidis morsu se occidit, ut suavissimè moreretur; nè cum Antonio marito à Caesare Augusto duceretur in triumphum. Sic Detractoris sermones lenes sunt: simulat enim, asseritque se, non ex odio, sed amore, & studio emendandi, vitia proximi recensere. Corn. hic.

Leo factus est; didicit rapere praedam hominem comedere. Ezech. 19. 3. Detractores assimilantur canibus macellatorum; qui, licet multae carnes bonae resideant in macello, nihil tamen de illis capiunt, vel asportant; nisi aliquid foetidum, vel immundum, aut aliquod os. De hujusmodi genere esse solent plurimi Saeculares: qui cum Religiosis, vel Sacerdotibus, vel alijs servis Dei, conversantes, nihil exempli boni (licet multa videant) ex eis asportant: sed si quid fragilitatis conspexerint, aut otiosum verbum, vel risum; inde scandalizati recedunt, illud perpetuam memoriam retinentes. Detractor vorax est, imò crudelissimus: quia devorat amplius, quam Infernus: Infernus enim devorat solum malos; Detractor autem malos, & bonos. S. Bern. t. 1. Artic. 2. de Detractore.

Percussit statuam in pedibus ejus fictilibus. Dan. 2. 34. In statua Nabuchodonosori ostensa erat aurum, argentum & aes; in pedibus vero partem habebat fictilem. Et decidens lapis non aurum, aut argentum, aut aes, percussit; sed fictilem partem contrivit; & ita tota statua comminuta est. Habet proximus aurum charitatis, argentum sapientiae, aes optima famae; & tamen, cum homo sit, habet aliquam partem fictilem, defectum; & impingit Detractor, nec virtutes attingit; sed parum lutum, illud confrangit, ut pulcherrimam illam statuam prosterneat. Diez D. 2. Quadr.

Es ecce bestia alia similis urso sterit. Dan. 7. 5. Detractor significatur per hanc bestiam: ursus enim habet os amplum, & multum vorax animal est: sic ipsi Detractores. Et dicitur de illa bestia, quod tres ordines erant in ore ejus, & in dentibus ejus. Ita Detractio in tribus est: quia Detractor mala opera diffamat bonis apertis derogat, dubia male interpretatur. Hugo Card. in Pf. 22.

Quia sicut spina &c. Nahum 1. 10. Convivae vocantur spinae: quia saepius abentes suam maledicentiam, convitijs, & scommatibus, pungunt, & laceraunt. Corn. hic.

Ex Novo.

Habebat demonium jam temporibus multis. Luc. 8. 27. Cum caetera vitia habeant unum demonem in praelatum; sola crudelitas Detractoris à multis demonibus possidetur. In cujus mysterium daemonicus ille, qui morabatur in monumentis; quia sepulchrum est guttur eorum, legionem demonum in se habuisse refertur. S. Bernardinus t. 1. f. 23.

Vidi equos in visione &c. Apoc. 9. 17. &c. Quanta sit nequitia Detractorum, hic mystice demonstratur. Id. ib. f. 23.

Ecce draco magnus, rufus, habens capita septem, & cornua decem, & cauda ejus traherat tertiam partem stellarum caeli, & misit eas in terram. Apoc. 12. 3. 4. Homo iracundus, qui proximo suo sonvitiatur, qui ejus famam obscurat; draconi similis est: cujus lingua instar caudae draconis; quid.

quidquid in proximo illustre, virtuosum, & velut sidereum est, palam subinde, sapius clam, & in occulto, flagellat; & ex alto existimationis caelo in terram detrahit: ut non amplius credatur talis esse, qualis vel erat, vel apparebat: neque id uno modo molitur, sed vario, uti observat S. Bernardus. 2. serm. 29. a. 2. c. 7. Detrahitio est, secreta bona occultare, occulta bona denigrare, bona in mala convertere, bonis mala miscere; occulta mala manifestare, audita mala augmentare, atque crimina falsa imponere: quae sunt septem draconis, id est, Detrahitiois capita. Quoties iminuta uno verbo laus viri boni, illum ex alto bonae famae detrahit in terram; ut nunquam amplius ad pristinum honorem resurgeret. Hoc est, quod dicebat David: Ps. 72. 9. *posuerunt in caelum os suum; iniquitatem in excessu locuti sunt.* Schönleben p. 2. Discursu 7. D. 5. post Pent.

Ex Patribus, & aliis.

Detrahitio grave vitium est, grave peccatum est. Canum mos est lacerare; canum, dente pestiferò mordere, soli canes oblatrare noverunt. S. Ihd. l. 2. Synon. vel Soliloq. c. 9.

Pessima vulpes occultus detrahit; sed non minus nequam adulator blandus. Sanct. Bernard. l. 63. in Cant.

Est Detrahitio mortifera sagitta, emissà de pharetra Sathanæ ad perdendas animas. Sanct. Laur. Just. de disc. monast. c. 22.

Non nisi, quod foedum est, foedat; & quod immundum est, contaminat. S. Cyrill. in Apolog. c. 29.

Detrahitores Deo odibiles. Ipsi proprie advocati sunt diaboli. Hugo Carens. in c. 24. Prov. Detrahitio est coquis diaboli. Id. in c. 6. Prov.

Inter cetera peccata, Detrahitio est inhumanus, & bestialius, quia lupinum: nam bestia bestiam ejusdem speciei non comedit; sola lupà exceptà, quae, ut ajunt, cum fame premitur, lupum comedit. Sic Detrahitio homo hominem suae naturae confortem, tanquam lupa rapacissima, dentibus detrahitiois rodere, & comedere, & occidere, non erubescit. In hoc à lupa differens, quòd illa comedit carnes recentes; ipse autem quandoque carnes foetentes, etiam putrefactas: quando videlicet non tantum vivis, sed & dudum mortuis, dentes infigit. Gerson in responsoriis ad quasdam quaest.

Qui sordes totius urbis evehunt, vilissimi in bene morata civitate habentur. Ità Christiani periplèma habendi sunt, qui temerè suspicantes domos alienas converunt, omniumque naribus exponunt. Bessèus tom. 2. D. 1. post Pent.

Prusquam Camelus bibat, turbat aquam; nè in ea corporis sui feccitatem videat. Ità mali turbant splendorem virtutum bonorum, honorem eorum obscurantes; nè in iis vitia sua videant. Stella p. 1. c. 77.

Polyanb. Sacr. Tom. 1.

Ut gallina, dum rostro pavimentum domus sordibus inquinatum scrutatur, escam quaerens; si adamantem, aut Smaragdum reperit, rejicit; si autem vermiculum, aut vile milii granum, illud læta eligit, & accipit: sic Detrahitio & Detrahitio.

Proprium stultitiæ est, aliorum vitia cernere, oblivisci suorum. Cicero. l. 3. Tusc. q. 9.

§. II.

Motiva vitium Detrahitiois fugiendi.

Motiv. I.

Quia grave, & crudele est vitium.

Ex Veteri.

DE fructu lignorum, quae sunt in paradiso, vescimur &c. Gen. 3. 2. Lippoman: Eva non se tam gratam ostendebat pro tot, tantisque concessis in paradiso fructibus; quam querulam, & impatientem, de uno negato se ostendebat. apud Niss. f. 4. D. 3. Quadr. §. 4.

Non maledices surdo. Levit. 19. 14. Quare? an forsitan surdi speciali gaudent privilegio; ut lascos quidem, mulos, balbos, impunè liceat calumniari? non itè m surdos? haud: charitas enim omnes, sine discrimine personarum, complectitur. Prov. 10. 12. *universa delicta operis charitas.* Voluit tamen Deus, ex mente Interpretum, singularem curam surdorum haberi: quia turpe nimis, & inhumanum, videtur; illum lacerare verbis, qui, cum audire eos non possit, innocentiam suam tuendi modum non habet. S. Greg. 3. past. surdo maledicere, est absenti, & non audienti, derogare. Segneri fer. 3. D. 3. Quadr.

Cum recessissem ab eis, detrahebant mihi. Job 19. 18. Iniquissimum planè factum: si enim defectibus scateat frater vester; ei & palam, & in faciem, exprobrare: ut quondam Davidi Nathan, Jeroamo Achias, Baptistæ Herodi. Dum autem absentem roditis, vecordis instar canis lupum jam fugà lapsum, & in antro tutum, allatrat. Id. ib.

Qui devorat plebem meam sicut escam panis. Ps. 13. 4. Cur non sicut vitulos, gallinas, perdices, pisces? quia sicut panis, cibus quotidianus. Lorinus: ciborum aliorum partes relinquuntur, ut ossa, spinae, putamina, nuclei; panis sumitur totus. Sylveira. in Matth. 13. q. 4.

Impij quasi mare fervens. Il. 57. 20. *quod quiescere non potest.* Hector Piræus: ut mare propellit in litus limum, spumas, & alias spurcicias; & ut se purget litus coinquinat: sic impius, ut se laudet, alios vituperat; ut se defendat, alijs vitiorum notam inurit; eorumque splendorem maculare contendit. Apud Niss. f. 4. Dom. 3. Quadr. §. 3.

Ex Patribus, & alijs.

Grande vitium est, detrudere fratribus, tacere non posse; circuire cellas, alijs detrudere. Ego peccator sum, iste peccator est. Quid ad te? te ipsum considera, ne cadas. Quid in alterius ruina exultas? nunquid, si ego cecidero, tu stabis? licet ruina mea sit; ruina fratris timor tuus esse debet, non exultatio. S. Her. in Pl. 149.

Grave malum est detractio, turbulentus daemon, nec unquam peccatum hominem reddens. Quodnam enim mali genus est, quod non à detractioe oriatur? S. Chryl. in Pl. 100. 5.

Minus malum est, manducare carnes in Quadragesima, quam carnes comedere fratrum suorum. S. Bonav. l. 81. de tempore.

Carnem edere, & vinum bibere, melius est, quam in detractioe carnes proximi sui vorare. S. Ephrem Paræn. 1.

Gladius anceps, imo triceps, est lingua DetraCTORIS. Nec verò ejusmodi lingua, ipsò, etiam mucrone, quò Dominicum latus confossum est, crudeliorem dicere verearis. Fodit enim hæc quoque Christi corpus, & membrum de membro. Nec jam exanime fodit, sed facit exanime fodiendo. Ipsi quoque nocentior est spinis, quas illi tam sublimi capiti furor militaris imposuit; seu etiam clavis ferreis, quos sacratissimis manibus illis, & pedibus, consummatio Judaicæ iniquitatis infixit. Sanct. Bernard. l. de triplici custodia.

Detractio spirituale homicidium est: quod enim in corpore materialis agit gladius, hoc in anima detrahentium perficit lingua. S. Laur. Just. l. de vita solit. c. 4.

Leo leoni parcat, lupus lupum non comedit, & quasi omnes feræ crudeles alijs feris generis sui parcent; solus autem DetraCTOR similes sibi fatagit devorare. Sanct. Bernardinus l. 29.

Motiv. II.

DetraCTOR ipse sibi nocet.

A detractioe parcat lingua. Sap. 1. 11. Parcere, etiam significat misereri; unde aliqui vertunt: miseratione tangimini linguæ; ne eam temerari patiamini detractioe, & obligari flammis; uti contigit diviti epuloni. Luc. 16. 24.

Dedi in aurem super os tuum. Ezech. 16. 12. Inauris aurium ornamentum est, non labiorum. Cur ergo in aure non aures, sed labia ornantur? Ut scias, illud fore in auribus, quod fuerit in labijs; nam, ut ait Terentius in Eunucho: Si male dixeris, pejus audies. Naxera in Jos. 6. § 17.

Quare Discipuli sui transgrediuntur traditionem seniorum? Math. 15. 2. Sed quid referunt responsi? *quare & vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram?* v. 3.

A charitate excisum se fatetur, qui detractionibus assuetus est. S. Laur. Just. de Disc. Monast. c. 13.

Motiv. III.

Pœna DetraCTORUM.

Illi omnes, qui Moysis famam læserant, ab infesto aspidum exercitu obruti sunt. Num. 21. 5. 6. Dathan, Core, & Abiron, Moysis contemptores, à terra abscipti sunt. Num. 16. 3. 31.

Time Dominionum, fili mi, & cum detractoribus non commiscearis: quoniam repente consurgit perditio eorum Prov. 24. 21. 22.

Qui Judæ Machabæo temeritate summâ detraxit, verba ipsi summis in labris imperfecta hæserunt; & subito tactus apoplexiâ obmutuit simul, & expiravit. 1. Mach. 9. 55.

DetraCTORI Malachia intumuit, & computruit lingua, verbibus scætantibus ex ea. S. Bern. in vita S. Malachia Ep.

Motiv. IV.

Difficilis samæ restitutio.

Projeceruntque singuli virgas suas. Ex. 7. 12. Orig. hom. 13. in 2. Num. non poterat virtus daemonica malum, quod ex bono fecerat, restituere in bonum. Porrit ex virga serpentem facere; virgam autem reddere ex serpente non potuit. Idipsum vobis accidit, ô maledici, & detractores: efficietis quidem, ut proximus vester alijs sit horrori, & serpenti similis videatur; sed quâ ratione priorem illi gratiam, & formam restituetis? Facile vobis erit, homini pudico lascivi nomen inurere; sed quâ arte hanc maculam eluetis? Facile erit vobis, ut qui devotus est, credatur hypocrita; sed quid ageris, ut ex hypocrita genuo religiosus videatur? O quam raro ad unguem, ex rigore justitiæ, fama restitutio præstat! Segneri l. 19. fer. 4. Dom. 3. Quadr.

Leni susurrò, pauculis verbis, mala opinio de aliquo, velut clavus in asserem adigitur. Visne hunc iterum extractum? vix ullâ vi hoc efficies. Contra serpentis citus, est serpentis pulvis; contra scorpionis aculeum, est scorpionis oleum; contra rabidi canis mortuum, sunt pillicanum. At qui læsi sunt linguâ obtræctoris, ab eadem difficulter, nec nisi imperfectè, aut nunquam curabuntur: quamvis hæc ipsa lingua medelam ipsis debeat; quibus malum hoc intulit. Drexel. Orb. Phaet. cap. 15. §. 4.

Sicut, si in albam papyrum atramentum incidit, licet diligenter radatur, semper tamen remanet aliqua macula; sic infamia difficillimè tota eraditur, quin adhareat aliqua macula. Diez. conc. 2. D. 18. Pent.

Facile est sigillum solvere; in integrum verò restituere, ne signaculi appareat fractio, difficillimum est. Hugo Car. in c. 6. Prov.

Convenit verbo prolato cum projecto lapide: qui lapidem arripit, potest eum retinere, aut projicere; at, postquam semel violentè projecit, sistere illum, aut moderari amplius, non potest. Ità verbum labijs contineri potest; at semel emissum revocare intro non licet. Did. Niss. Phœn. Græc. l. 8. cap. 5.

§. III.

Errata aliena cela.

Num. I.

Figuræ, & Symbola.

Terra erat inanis, & vacua; & tenebra erans super faciem abyssi; & spiritus Dei ferebatur super aquas. Gen. 1. 2. Quàm proprium Numini, terræ vacuitatem, abyssi tenebras, operiri! Efcob. t. 6. parab. Chr. Obl. 6.

Vestimenta ejus facta sunt alba sicut nix. Math. 17. 2. Quem cum tali amictu Pater ornatum videret, statim inclamat: *hic est filius meus dilectus* v. 5. Petrus Berchorius: nix omnia immunda non solum cooperit, sed pulchra etiam apparere facit. apud Did. Niss. vit. Abraham. l. 7. c. 7.

Cito proferte stolam primam. Luc. 15. 22. Prima Patri cura de nuditate filij tegenda: fames non erat ei ignominiosa, sed nuditas. Paoletti D. 8. Pent. Antè vestiri voluit filium, quàm videri: ut soli Patri nota esset nuditas. S. Chrysol. l. 3.

Num. II.

Exempla

Ex Veteri.

Defectus, quos corrigere nemo potest, non prode. Causam lapsus primi hominis factis clarè dixit Moyses Gen. 3. Angelorum ruinam, causamque ruinæ, tacuit. de Castillo II. lat. 204.

Inculpatus Joseph nè verbum pro se loquitur, nec mulierem de mendacio arguit: quia erat domina ejus, ideo tacet culpam; eligens mortem suam præ dominæ infamiam. Sylveira in Apoc. cap. 3. q. 4. Mavult talia sustinere, quàm peccatum ejus detegere. Oleaster hic.

Furti sublatum sum. Gen. 40. 15. Theodoret. l. 8. de provid. nec ipsa necessitate jubente fratrum malitiam detegit, sed furti prætextum infert: & ingenitò sibi pudore ipse regit injulitiam. Inter cætera nota, quod est valde mirabile: quòd in 23. annis, quibus Joseph in Ægypto fuit, inficiò patri; nunquam per literas, aut nuntios, aliquid patri de se significavit; etiam ex quo per novem annos fuerat sublimatus à Pharaone super totam terram; cum tamen bene sciret mæstitiam patris. Per hoc detulit reverentiam fratrum suorum in eo, quòd noluit etiam prodere crimen eorum. Sanct. Thom. in c. 42. Gen.

Polyamb. Sacr. Tom. I.

Joseph ad colloquium fratres recepturus, præcepit, ut egredierentur cuncti foras. Gen. 45. 1. Cur? Rupertus l. 9. in c. 11 Gen. non alienis communicanda erat domesticæ notitia sceleris. Quando fratres recognovit, vocem extulit, etiam ab ijs, qui foris erant: auditam v. 2. 3. elevavit vocem cum fletu: cum autem proditores declaravit, propius accedere jussit. v. 4. *accedite ad me*, &c. ubi Lyr. istud volebat eis dicere submissè, & ideo fecit eos propè venire; nè Ægyptij audirent prodicionem, quam fecerant, & sic eos despicerent.

Cum Dominus argueret Aaron, & Mariam, murmurantes in Moysen, eos ad tabernaculum seorsim vocavit cum fratre. Num. 12. 1. 5.

Nolite annuntiare in Geth. &c. 2. Reg. 1. 20. Publicus exlicit casus; David tamen severè prohibet illud vulgari civitatibus Philistinorum. Quantò magis secreta, & occulta, operienda. Sylveira in act. 5. q. 10.

Num. III.

Exempla

Ex Novo.

CHRISTUS Dominus.

Tenebra facta sunt super universam terram. Math. 27. 45. Ut Deus Christi carnis tegeret, & à turpi nota vindicaret, tenebras toto offundit celo. Velloso in Judith 5. Parænet. 5.

Homo quidam dives. Luc. 16. 19. Narratio, & historia, magis videtur, quam parabola; quando etiam nomen exprimitur. Ità S. Greg. hom. 40. in Evang. Irenæus, Tertull. Barradius: nominatur Abraham, Lazarus, Moyses; ergo res verè gesta est. Ais, Christum nomen divitis tacuisse. tacet: quia damnatus erat; nolebátque manifestum esse, quisnam esset? Efcobar t. 6. parab. Chr. Sect. 1. §. 1.

Christus cum Samaritana locutus, Discipulos in civitatem mittit. Cur omnes? Salmeron tomo 4. tr. 20. ut pudori ejus solitudine consultum esset. Joan. 4. 8.

Christus in cœna dicturus: *unus ex vobis eradet me; turbatus est spiritu*. Jo. 13. 21. S. Aug. tr. 60. in Jo. hincne turbatus est Jesus, non carne, sed spiritu, quia dicturus erat: *unus ex vobis &c.* an quia jam fuerat expressurus, ut non lateret in cæteris, & discernetur à cæteris, ideo turbatus est spiritu. Quando in agonia positus erat, dicebat: *spiritus quidam impromptus, caro autem infirma* Matth. 26. 41. Caro imbecillis turbatur ad passionem, spiritus erat intrepidus. Sed dum peccati, quòd Judas meditabatur, sola etiam quadam indicia daturus erat; turbatus est, non carne, sed spiritu. Did. Niss. in Phœnico l. 2. cap. 9.

Iii

Hoc

Hoc autem nemo sivit disumbentium. Jo. 13. 28. Manifestatus fuerat à Domino proditor Joanni; ipse verò adeò siluit, ut vel JESU loquente ad Judam, nihil indigicaret, quò nequam hominem cognoscerent Discipuli. Baeza l. 3. §. 4.

Si me queritis, finite hos abire. Jo. 18. 9. Abire jubet, nè fugientium timiditas notaretur. Mendoza in 1. Reg. 3.

Pontifex interrogavit JESUM de Discipulis suis, & de doctrina. Joan. 18. 19. JESUS dissimulans ad interrogationem de Discipulis respondere (fugerant enim à se omnes; unus ipsum in mortem proditor tradiderat) ideo ad secundam solum interrogationem de doctrina responderat. Paolettus D. 8. Pent.

Et Angelo Ecclesie Sardis scribr. Apoc. 3. 1. Cur nec nomen hujus Episcopi, nec crimen certum exprimitur? Rupertus hic: rectè uti debuit Filius Dei spiritu consilij, id est, non publicè descriptione, qualitatè, vel nomen declarare, operis mortiferi, secundum regulam Evangelicam, quam ipse præscripsit: *Si peccaverit in te frater tuus.* Obscurum manet, quis fuerit tam tepidus pastor. Sylveira in Apoc. 3. 14.

Num. IV.

Evangelista celant, & alij Sancti.

Matthæus 1. 6. de Bethsabee adultera, cum non conflet egisse penitentiam, nomen ejus non exprimit, de Castillo llat. 204.

Joseph, alias faber, vocatur filius David. Ob silentium meretur hunc honorem; cum taceret suam suspicionem de B. V. *Cum esset iustus, & nollet eam traducere.* Matth. 1. 19. Velloso in Judith. 5. Parænet. 5.

Adolescens autem quidam. Marci 14. 51. Accusans eum de turpi fuga, rectè, pie, amicè, nomen tacet. Velloso in Judith. 5. Parænet. 5.

Cur dicitur Deipara Luc. 1. 31. *concepit, & paries?* cum de Baptista dicatur solum Luc. 1. 13. *uxor tua pariet tibi filium.* Partus solus, non conceptus, nuntiatur. Iusti, quod bonum est, publicant; malum occultant. Nativitatis Christi, & Joannis, ut sancta ab Angelo annuntiat; at conceptio Christi ut Deo grata, ab Angelo dicitur; conceptio verò Joannis, ut in peccato, taceatur. Sylv. hic.

Vidit publicanum nomine Levi sedentem ad telonium. Luc. 5. 27. Lucas sicur tacuit nomen usitatum Matthæi, describendo ipsum publicanum; ita modò tacet nomen Mariae, describendo eam peccatricem. Paolettus D. 8. Pent.

Mulier, qua erat in civitate peccatrix. Luc. 7. 37. Hujus mulieris nomen tace-

tur, propter honorem mulieris, quia peccatrix describitur. Cajetanus.

Angelus Domini descendebat secundum tempus in piscinam, & movebatur aqua. Jo. 5. 4. Turbat Angelus aquam, nè languentium vulnerum turpitudò appareret. Sanct. Chryl.

Maria, qua unxit Dominum unguentò. Jo. 11. 2. Evangelista non recenset peccatà Magdalena, sed virtutem: ut nos doceat, cum de absentibus loquimur; non eorum vitia, sed virtutes, in medium proferendas. Appelles, cum Antigonum facie pulcherrimum vellet depingere, sed coclitem; semivultum illum depinxit, ita ut defectus ejus non appareret. Interrogatus, cur regem cum defectu suo non depingeret? respondit: si sine illò depingere possum, cur eum illi appingam? Dier fer. 6. D. 4. Quadr.

Uxor ipsius nesciens. Act. 5. 7. Cur spatìo trium horarum nemo nuntiavit Saphiræ mortem sui mariti? Tantum de malo domestico erat silentium, licèt in Auditorum oculis res peracta fuerit; inter cancellos tamen domesticos clausa est; ita ut nefas quisque duxerit illud publicare. Sylveira hic quaest. 10.

Cur Ananias non dicit Paulo Act. 9. 17. *Dominus, qui te obcecavit, sed, qui apparuit tibi?* Occumenius: ut improprium declinaret.

Lucas c. 6. 15. 16. recensens Apostolos, virtutem unius recenset, vitium alterius tacet. Et Simonem, qui vocatur Zelotes, & Judam Jacobi, & Judam Iscariotem. Simonem à bono zelo honoris Dei, & animarum nominat; Judæ proditoris patriam solum, non vitium, indicat. Illud de animi sui virtute nuncupavit, ait Chryl. hom. de Juda, istius malitiæ nomen abscondit. Et ideo non dixit Judas proditor; ut te deceat, detractiones nefaire, & accusationes declinare. Aristot. 5. 10. problem. n. 52. partes infirmiores natura semper integere consuevit. Did. Niss. l. 7. vit. Abrah. c. 7.

Num. V.

Detractores non audi; ostende displicere.

Dederunt ei omnes deos alienos, & inanes. Gen. 35. 4. Ascensurus Jacob in Bethel, exigit à familia sua ea, quem verum Deum offendere possent; idola, & simulacra; sed & inanes, quas patriò ritu gestabant.

Cur & has petit? quia, juxta Ambr. l. de Jacob, c. 7. genus est idololatriæ, benignè excipere detrahentem, ei arridere, applaudere. Pinna in Ecclesiasticum. Ethol. 144.

Opprobrium non accipit adversus proximos suos. Pl. 14. 3. Hug. Card. id est, detractor deductus est ad nihil, quia non audet detrachere coram ipso, qui non accipit opprobrium dictum de proximo suo. q. d. non passus est, ut

ut quisquam se præfente ulli detraheret. Unde cessaverunt omnes à detractione. Quis enim alium carperet, nisi benignè ejus dicta exciperentur? Id. ibid.

Detrahentem secretò proximo suo, hunc persequer. Pl. 100. 5. Doctrinam pulchram hinc discamus: nempe ut nemini detrahamus; sed nè detractioni quidem aurem præbeamus. S. Chryf. hic.

Ventus aquilo dissipat pluvias; & facies iratis linguam detrahentem. Prov. 25. 23. Hugo Card. ex Hier. Si non est auditor, deest detraçtor. Si vultu hilari audieris detrahentem, tu ei das fomitem detrahendi: ille ignem excutit, tu subfemis ignarium. Quod si facie subtriffi, & aversa, detraçtorem audias; discet ille non libenter dicere, quod didicerit non libenter audiri. S. Hier. ad Celant. ep. 14.

Sepi aurem tuam spinis; linguam nequam noli audire, & ori tuo facio ostia, & feras. Eccli 28. 28. Ori ostia, & feras; auribus autem sepe spinarum, apponi præcipit. Discrimen est: quia porta domum claudit; & eos, qui foris sunt, arceat ab ingressu: at sepes spinarum non modò arceat, sed tentantis ingressum pungit, & lacerat. Qui linguam moderatur, satis est, si ostia ori ponat, nè verba disfluant; at qui aures instruit, non modò caveat audire; verum, si quis eò præfente alium carpat, pungat, lancinet. S. Aug. lib. de Discipl. Christ. sepi aurem tuam spinis; ut ille, qui intrare importunè ausus fuerit, non solum repellatur, sed etiam compungatur. Pinna hic.

Cum audisset (Joannes) in vinculis opera Christi. Matth. 11. 2. Cur dicitur Joannes in vinculis audisse opera Christi, non verò turpia facta Herodis, cum sæpius in carcere superiorum crimina referantur? magnæ prudentiæ est, illis aurem præbere, quibus & remedium præstare potes. Joannes, priusquam mitteretur in carcerem, crimina Herodis audiebat, & arguebat, ut corrigeretur: vinculus ea audire non vult; cum illis remedium adhibere prohibeatur. Sylv. hic q. 3.

Non solum maledicentes, sed & aliis detrahentes, moneo, aures obstruere. Dic proximo: habes aliquem, quem laudes, & commendes? aures aperio, ut unguenta suscipiam. Si verò malè velis dicere, verbis ingressum obturo: non enim steruus & cœnum, accipere sustineo. Quòd mihi lucrum, si didicero, quòd ille improbus? maximum igitur nocumentum ex hoc, &c. S. Chryf. tom. 5. hom. 3. ad pop. Antioch.

Detrahente, aut detrahentem audire, quid horum damnabilius sit, non facile dixerim. S. Bern. l. 2. de considerat.

S. IV.

Detrahenti resistè, obloquerè.

Devoravit virga Aaron virgas eorum. Ex. 7. 12. Qui detractiones audit, sit lingua ejus, sicut virga Aaron; quæ devoravit virgam Magorum, compescat linguas detraçtorum. Dicit historia Scholastica, quòd magorum serpentes veri non fuerint, sed per præstigias tales fecerint apparere; ità detraçtores faciunt bonos

apparere serpentes, & malos. Summa Prædic. Detraçtio.

Conterebam molas iniqui. Job. 29. 17. id est, detraçtorum, & de dentibus illius auferre prædam. S. Bernardinus t. 1. f. 23. Artic. 3.

Quid exiitis in desertum videre? Matth. 11. 7. Hòc suò exemplo docet Christus: quòd, quando alicujus honor, & fama, periclitatur, audenter debemus pro illo loqui, ejus virtutes proferre; ut detraçtores compescantur. Sylveira hic. q. 18.

Sæpe suspenderunt morsus suos revocante sonò vocis humanæ. Videmus innoxio canum dente lepores sine vulnere capi; leones quoque ipsos, si vox hominis resulaverit, prædam dimittere: pardos, atque urfos, incitari, ac revocari, vocibus; similiter equos. Ità vehementius illos incitat linguæ flagellum. S. Ambr. ep. 38. de feris.

Qui non repellit injuriam à socio; si potest, tam est in vicio, quàm ille, qui facit. S. Ambr. offic. l. 1. c. 36.

Rapacitatem non putas, si pecunia parcis, famam decerpis? non concupiscis possessionem, & laceras opinionem? non audes corrodere; non tamen potes collaudare. Jam alienum bonum verbò non carpis; nunquid ideo non rapis? Quomodo non rapacitas? ubi evidens bonum debitò defraudas testimonio; & veram alicuius gloriam, etsi mendaciò non corrupis, silentio tamen supprimis? Gilbert. f. 19. in Cant.

S. V.

Delicta ei pandenda, qui potest corrigere.

Joseph accusavit fratres apud patrem crimine pessimo. Gen. 37. 2.

Non possum solus sustinere omnem hunc populum, quia gravis est mihi. Num. 11. 14. Per quadraginta annos, quibus Moyses fuit cum populo in deserto; nec cum fratre suo, nec cum Josue, nec cum uxore, conquestus est illud; sed solum ad DEum refert: quia ipse solus poterat mederi. Sylveira in Matth. 13. c. 31. q. 2.

Videntur mihi sermones tui justis & bonis; sed non est, qui te audiat, constitutus à Rege. 2. Reg. 15. 3. Sed quis faciliorem aditum ad regem habuit, quàm filius? cur ergo hæc patri non dicis; sed particularibus personis? Id. ib.

Zelus zelatum sum. 3. Reg. 19. 14. Elias non Angelo, sed DEO conqueritur: quia solus DEus poterat illis sceleribus remedium adhibere. Id. in Jo. 2. q. 15.

Nonne bonum semen seminasti. Matth. 13. 27. Ad patres familias accurrunt servi seduli ubi messem Zizaniis infertant reperiunt. Oleast adverte non esse mala, quæ vides, vicinis, aut amicis, denuntianda; sed iis, qui possunt ea emendare. Sunt enim nonnulli, qui mala, quæ de proximis sciunt, prius per totam viciniam divulgant; quàm dicant patri, aut domino illius, qui malè operatur.

Domine soror mea reliquit me solum ministrare. Luc. 10. 40. Aderat Lazarus, discipuli, ministræ Marthæ; non tamen his proponit

querimoniam, sed solum Christo: prudentia enim est, illi tantum miseriam aperire, qui & congruum valet adhibere remedium. Sylveira hic q. 9.

Et ecce quidam homo hydropicus erat ante illum. Luc. 14. 2. Constituitur ante Jesum, non alios convivas: quia ille solus poterat mederi.

Vinum non habent. Jo. 2. 3. Cur B. Virgo vini defectum soli Christo manifestat? quia eximia ejus charitas amicorum defectum occultari volebat; & ideo non invitantibus, non ministris, pauperibus; sed Filio soli proponit: ille enim solus poterat juvare. Sylveira hic q. 15.

§. VI.

Detractionum origo, & radix.

Qui reddix mala pro bonis; Prov. 17. 13. Sicut lapides molares, si non habent, quod molant, rotatu suo se ita allidunt, ut ex iis, velut ex silice ignis elicitur, qui ingens excitat incendium. Sic lingua in familiaribus colloquiis, cum deest aliqua utilis materia, quam molat; ad proximorum detractiones, & contentiones, se vertit, ignemque discordiarum excitat. Cornelius hic.

Qui aliorum vitia libenter ex more carpit, peccati maculam non evadet: quia, licet Zelò justitiæ ferveat, aliquando necesse est, ut in laqueos detractionis impingat. Planè, nisi multum nobis nostra vita splenderet, non tantoperè nostris oculis aliena conversatio displiceret. Si districti circa nos essemus, ut dignum est, judices, non tam rigidos experiretur aliena vita censores. B. Petr. Dam. l. 6. ep. 30.

Detractio est proles odii; pinguis, & occulta, ac latens sanguifuga; quæ charitatis omnem conumit, ac demolitur, sanguinem. Jo. Climac. gradu 10. de detract.

Tria radicalia peccata sunt, ex quibus Detractio generatur. I. Est crudelis superbia. II. Crudelis stultitia. III. Crudelis invidia. S. Bernardinus t. 1. f. 23.

Servi expectantes Dominos suos, cum non habent, quò occupentur; accipiunt carbonem, & albos parietes inficiunt. Sic maleferiati, cum non habent aliud, quod loquantur; carbone maledictæ suæ linguæ albos parietes inficiunt. Sed sicut illi atrii pictores manus proprias denigrant; sic hi animas suas. Diez. ser. 3. D. Pass.

§. VII.

*Motiva**Detractiones patienter ferendi.*

Si dormitis inter medios clericos &c. Pf. 67. 14. Hebr. *Si dormitis inter medios tri-*

podas, & ollas; ex quarum contactu denigrati aliquantum fueritis: scitote tamen, quòd tunc estis magis formosi, sicut columbæ, quæ argentatas, & candidas habent pennas; quibus ad cœlestia volent: & dorfum, quò ipsas tribulationes pertulistis, erit fulgenti charitatis aurò splendendum. De Ponte in Cant. 1. Exhort. 22. §. 1.

Destrahant mihi; ego autem orabam. Pf. 108. 4.

Quid desur tibi? aut quid apponatur tibi ad linguam dolosam? Pf. 119. 3. hoc est, juxta expositionem S. Aug. & Euthymii, quòd tibi dabimus antidotum? quæ te consolatione reficiemus? cum te videris vulneratum linguâ dolosâ? *Sagitta potentis acuta cum carbonibus desolatoris.* Hæc tibi sit consolatio, quia jam pacata sunt sagittæ Dei ad judicium venturi, honoremque tuum defensuri. Osorius D. 1. Advent.

Et dixerint omne malum adversus vos mentientes. Matth. 5. 11. Laudat eos Christus D. qui patienter detractiones ferunt. Neque hoc satis; sed addit, *mentientes:* id est, ut ea, quæ nobis imponunt, longè absint à nobis. Pinna in Eccli 13. Ethol. 244.

Si patrem familias Belzebub vocaverunt. Matth. 10. 25. Quis curet calumniatorum verba: nam ab eorum ore nihil non spurcum, & foetidum, novit exire; cur ergo à stibulo conspurcari offenderis? Seneca l. 4. ep. 92. quanta dementia est, vereri, nè infamemur ab infamibus. Quòd stibulum mittat à se stercus, nemo agrè fert; nec in sterquilinum quis iratus est, quòd foetorem emittat. Bæza t. 3. l. 14. §. 5.

Quoniam quantalibet humana cautela suspiciones malevolentissimas non potest omni ex parte vitare, ubi pro existimatione nostra, quid rectè possumus, fecerimus; si aliqui de nobis, vel malè fingendo, vel malè credendo, famam nostram decolorare conantur; affit conscientia solatium, planèque etiam gaudium: quòd merces nostra magna est in cœlis, etiam dum dicunt homines mala multa de nobis, piè tamen, justèque viventibus. Illa enim merces, tanquam stipendium est militantium, per arma justitiæ: non solum in dextra, verum etiam sinistra: per gloriam scilicet, & ignobilitatem; per infamiam, & bonam famam. S. Aug. l. de bono viduit. c. 22.

Magna, & mirabilis, & omni acceptione digna, est misericordia DEI; quæ per malos quandoque contra justos duras, & graves infamias suscitare permittit: ut per aquam infamiae vinum nimis gratiosi nominis temperetur; nè justus mens incurrat spiritalem ebrietatem, unde deviare habeat à vero lumine virtutis. S. Bernardinus t. 1. f. 8. artic. 2.

Devotio. Vide Oratio. Sanctitas. Opera bona. Virtus.

